

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
za 2018 rok wraz z potrzebami na rok 2019
oraz ewaluacją programu za lata 2016-2018

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku Uchwałą Nr X/63/2011 Rady Gminy Osiek z dnia 20 grudnia 2011 roku został wyznaczony jako podmiot właściwy do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodzin.

Natomiast Uchwałą Nr XIII/60/2016 Rady Gminy Osiek z dnia 31 marca 2016 roku został przyjęty kolejny 3-letni *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Osiek na lata 2016-2018*.

W związku z przyjęciem powyższego programu rozpoczęto jego realizację w zakresie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Głównym celem 3-letniego Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania i tworzenie warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu.

Ważne jest, aby chronić rodzinę i pomagać jej w sytuacji, gdy napotyka na ograniczenia i trudności, zwłaszcza w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu powyższych funkcji, GOPS w Osieku podejmował działania, których celem było zapewnienie wsparcia i pomocy.

W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku obejmował wsparciem osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie były w stanie przezwyciężyć występujących problemów bez wsparcia zewnętrznego. Zarówno tutejszy Ośrodek, jak i inni realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Osiek na lata 2016-2018 starali się cel ten osiągnąć poprzez:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i członkom rodziny w zakresie poprawy bezpieczeństwa socjalnego, świadczenie pomocy społecznej oraz świadczeń z innych systemów wsparcia rodzin, które egzystują w trudnych warunkach materialnych;
- 2) pomoc udzielaną rodzinom w procesie wychowania dzieci, podtrzymywania pozytywnych działań w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez wspieranie rodzin w kryzysie i zagrożonej patologiami, wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wprowadzenie asystenta rodziny, organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych, udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych, uświadamianie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, współpraca z placówką oświatową w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych;
- 3) profilaktykę rodziny w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym przez analizę sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem i patologiami, pracę z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym, specjalistyczne usługi opiekuńcze, aktywizację zawodową oraz współpracę podmiotów pracujących na rzecz rodzin z problemem bezrobocia poprzez kierowanie do prac społecznie użytecznych.

Ogółem w 2018 roku z terenu gminy Osiek objęto wsparciem w ramach środków z systemu pomocy społecznej 62 rodziny, w tym 5 rodzin, które korzystały z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 1 rodzina nie korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej, lecz objęta

wsparciem w formie świadczenia dobry start. W rodzinach objętych asystenturą w 2018 roku wychowywanych jest ogółem 11 dzieci, z tego w wieku od 0-6 lat – nie odnotowano, od 7-9 lat – 2 dzieci, od 10-13 lat – 4 dzieci, od 14-18 lat – 5 dzieci. W jednej rodzinie jedno dziecko miało orzeczenie o niepełnosprawności.

Spośród 5 rodzin korzystających w roku 2018 z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, asystenturą były objęte 2 rodziny, w tym 1 rodzina z 4 dzieci w wieku od 8 do 16 lat i 1 rodzina z 1 dzieckiem w wieku 8 lat.

Problemami występującymi w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodów opiekuńczo-wychowawczych było w szczególności ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i związane z tym trudne warunki ekonomiczne.

Rodziny korzystały z pomocy społecznej w formie zasiłku stałego, składek na ubezpieczenie zdrowotne, posiłków w szkole, zasiłków celowych, świadczeń pieniężnych na zakup żywności i pobytu w ośrodku wsparciu – Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. Ponadto, korzystały ze świadczeń z innych form wsparcia rodzin (świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, fundusz alimentacyjny, świadczenie dobry start). Dziecko z rodziny niewydolnej wychowawczo korzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Rodziny te były objęte również pracą socjalną ze strony służb społecznych.

W porównaniu do roku 2017 zauważa się zmianę w zakresie liczby rodzin objętych pomocą społeczną, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze i trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, ponieważ w 2017 roku objęte pomocą były 3 rodziny, natomiast w roku 2018 objętych pomocą było 5 rodzin. Na podkreślenie zasługuje fakt, że pomimo wzrostu liczby rodzin objętych pomocą ze względu na bezradność opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenie gospodarstwa domowego, w roku 2018 nie wzrosła liczba rodzin objętych asystenturą.

Dwie rodziny to rodziny wielodzietne, z których jedna jest rodziną niepełną. Trzecia rodzina to również rodzina niepełna.

Wśród tych rodzin, jedna jest objęta asystenturą od listopada 2013 roku, druga od października 2014 roku. Trzecia rodzina korzystała z pomocy asystenta rodziny od miesiąca czerwca 2017 roku. Od miesiąca maja 2018 roku zakończono w tej rodzinie asystenturę, natomiast została przez okres 3 miesięcy objęta monitoringiem. U dwóch pozostałych rodzin kontynuowane jest wsparcie ze strony asystenta rodziny.

W rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny występowało wiele sprzężonych problemów. Po wcześniejszej ocenie sytuacji rodziny, realizowany był przygotowany plan pracy w oparciu o odpowiednio dobrane działania. Było to w szczególności wspieranie rodziny w prawidłowym zaspokajaniu potrzeb rozwojowych dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, współpraca z instytucjami, organizacjami, specjalistami na rzecz dziecka i rodziny, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, do podejmowania i utrzymania pracy zarobkowej.

W roku 2018 występowały problemy z zatrudnieniem odpowiedniej osoby na stanowisko asystenta rodziny. W ciągu 2018 roku jako asystent pracowały kolejno 3 osoby. Jedna osoba była zatrudniona od m-ca stycznia do m-ca kwietnia 2018 roku, kolejna osoba pracowała od m-ca lipca do m-ca września 2018 roku, a trzecia zaczęła pracę od m-ca października 2018 roku, kontynuując pracę w 2019 roku. W miesiącach maju i czerwcu 2018 roku był wakat na tym stanowisku. Po zakończeniu pracy przez asystenta, który świadczył usługi do końca kwietnia 2018 roku, w miesiącach maju i czerwcu 2018 roku prowadzono rekrutację, zapraszając do składania aplikacji na świadczenie usług asystenta rodziny.

Dopiero w wyniku trzeciego ogłoszenia nastąpiła możliwość zawarcia umowy na świadczenie usług asystenta rodziny z odpowiednim kandydatem, spełniającym wymagania z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Umowa cywilno-prawna (umowa-zlecenia na świadczenie usług) była z każdą z w/w osób zawarta w wymiarze odpowiadającym ¼ etatu.

Praca asystenta wymaga odpowiednich kwalifikacji, szerokiej wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji zadań oraz profesjonalizmu zachowań w trudnych okolicznościach.

Asystent rodziny jest znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Jego elastyczny, nienormowany czas pracy dostosowuje się do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Również forma jego zatrudnienia zakładająca znaczną mobilność i dyspozycyjność oraz zasadę indywidualnej odpowiedzialności za wyniki pracy z konkretną rodziną, przyczyniają się do wzrostu efektywności wykonywanych przez asystenta rodziny zadań.

Asystentura rodziny jest nową profesją w systemie wspierania rodziny, wprowadzoną *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

Od 2012 roku do 2014 roku zatrudnianie asystenta rodziny przez gminy było zadaniem fakultatywnym. Natomiast zgodnie z wyżej cytowaną ustawą od 1 stycznia 2015 roku zatrudnienie asystenta rodziny jest dla samorządu gminy zadaniem obligatoryjnym.

Rolą asystenta rodziny jest prowadzenie pracy z rodzinami, w których występuje wiele sprzężonych problemów, w szczególności niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne i inne dysfunkcje, które zaburzają wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania asystenta rodziny określa *ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, które od 2017 roku zostały rozszerzone o koordynację udzielaną kobiecie w ciąży powikłanej i rodzinie dziecka narodzonego ze zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu dziecka, związaną z wejściem w życie *ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*.

Można zauważyć, iż znacznie poprawiła się wiedza na temat zawodu i zakresu zadań wykonywanych przez asystenta rodziny i to zarówno wśród różnych instytucji, jak i samych rodzin.

Kilkuletnie funkcjonowanie asystenta na płaszczyźnie pomocowej, ugruntowało pozycję tego zawodu wśród innych zawodów funkcjonujących i pracujących na rzecz rodzin.

Asystent przez okres swojej pracy w 2018 roku, podejmował wszelkie działania naprawcze w objętych asystenturą rodzinach. Cechą charakterystyczną jego pracy były kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny i polegające najogólniej mówiąc na towarzyszeniu rodzinom, z zachowaniem profesjonalnych relacji, w pokonywaniu trudności, poprawie funkcjonowania i zmianie niekorzystnych dla rodzin sytuacji kryzysowych.

Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta w 2018 roku wyniosły ogółem 8.420 zł, z tego 6.275 zł pokryto z budżetu gminy oraz 2.145 zł, które pozyskano jako środki zewnętrzne w ramach *Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2018 – asystent rodziny*. Gmina pokryła również koszty pochodne pracodawcy w wysokości 466,90 zł.

Poprzez wprowadzenie w środowiska rodzinne asystenta rodziny wzrosło zaufanie do skuteczności różnych form pomocy instytucjonalnej i pozamaterialnej. Zaobserwowano niewielką poprawę funkcjonowania rodzin w różnych aspektach życia codziennego.

Dla podtrzymania osiągniętych przez asystenta efektów w roku 2018 i w okresie wcześniejszym, które udało się wypracować z dwiema rodzinami konieczny jest stały nadzór, a także dalsze ich wsparcie. Natomiast trzecia rodzina, która została objęta wsparciem od czerwca 2017 roku, od miesiąca maja 2018 roku nie była objęta asystenturą. Natomiast przez 3 miesiące, tj. od lipca 2018 roku do września 2018 roku prowadzono monitoring rodziny. Kontynuacja pracy z dwiema rodzinami wcześniej objętymi asystenturą wynika z potrzeby dalszych oddziaływań i zrealizowania tych celów, których jeszcze nie udało się osiągnąć oraz utrzymania efektów wcześniej osiągniętych.

Natomiast w przypadku trzeciej rodziny, z którą asystent rozpoczął pracę od miesiąca czerwca 2017 roku nie zachodziła już potrzeba jej wsparcia, ponieważ osiągnięto zamierzone cele.

W przypadku, gdy w rodzinie wspieranej nie udaje się osiągnąć zamierzonych celów, występuje brak efektów, zmienia się metody pracy, lub rodzina wnosi o zaprzestanie współpracy, kończy się współpracę w środowisku rodzinnym.

Jednak, w niektórych sytuacjach może wystąpić potrzeba pracy asystenta z rodziną do osiągnięcia przez dzieci pełnoletności.

W miesiącach, w których nie był zatrudniony asystent rodziny, nadzór nad rodzinami i pracę socjalną z nimi przejęli w ramach swoich obowiązków pracownicy socjalni. Nie jest to jednak tożsame z pracą asystenta rodziny ze względu na specyfikę jego pracy i zadania, które zostały przypisane temu stanowisku. Pomimo zatrudnienia asystenta rodziny, służby socjalne nadal sprawują bezpośredni nadzór nad rodzinami objętymi asystenturą, w ramach swoich kompetencji i możliwości. Praca i działania pracownika socjalnego i asystenta rodziny powinny być spójne.

Ważne jest bowiem działanie asystenta rodziny we współpracy z pracownikami socjalnymi, policją, pedagogami szkolnymi, nauczycielami i wychowawcami szkolnymi, psychologami, kuratorami społecznymi i sądowymi, służbą zdrowia, koordynatorem pieczy zastępczej.

Poniżej przedstawiono 2 tabele dotyczące rodzin objętych asystenturą.

Tabela Nr 1

Tabela dotycząca danych o rodzinach objętych asystenturą w 2018 roku

LP.	DANE INFORMACYJNE	DANE LICZBOWE
1.	Liczba rodzin	3
2.	Liczba rodzin, z którymi rozpoczęto współpracę w roku 2018	0
3.	Liczba rodzin, z którymi asystent współpracował powyżej roku	2
4.	Ilość spotkań z rodzinami	71
5.	Ogólny czas trwania wizyt i spotkań w środowiskach rodzinnych	147 godz. 15 min.
6.	Rodziny pełne	1
7.	Rodziny niepełne	2
8.	Ilość osób w rodzinach w tym : dorosłych dzieci	15 4 11
9.	Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	1
10.	Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	1
11.	Ilość rodzin z problemem alkoholowym	0
12.	Ilość osób mających problemy karne	0

13.	Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”	0
14.	Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	1
15.	Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy instytucji np. poradni psychologicznych, pedagogicznych itp.	2
16.	Liczba rodzin, w których zakończono współpracę/ odmówiła współpracy z asystentem	1

Tabela Nr 2

Tabela dotycząca problemów i efektów występujących w rodzinach objętych asystenturą w 2018 roku

LP.	NAZWA PROBLEMU	ILOŚĆ RODZIN	EFEKTY DZIAŁAŃ	ILOŚĆ RODZIN
1.	Brak zatrudnienia	2	Zatrudnienie	1
2.	Brak kwalifikacji zawodowych	1	Podniesienie kwalifikacji zawodowych	0
3.	Brak umiejętności dysponowania środkami	0	Nabywanie umiejętności prawidłowego dysponowania posiadanymi środkami	0
4.	Niewystarczające środki finansowe	1	Poprawa sytuacji finansowej	1
5.	Zadłużenia	1	Całościowe lub częściowe płacone zadłużeń	1
6.	Problemy lokalowe	0	Poprawa sytuacji lokalowej	0

7.	Zły stan techniczny pomieszczeń	0	Poprawa stanu technicznego pomieszczeń	0
8.	Brak dbałości o najbliższe otoczenie	1	Nabywanie umiejętności dbania o własne otoczenie	1
9.	Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza	3	Poprawa umiejętności opiekuńczo-wychowawczych	1
10.	Negatywne zachowania dzieci	3	Wykształcenie prawidłowych postaw społecznych dzieci	0
11.	Nie wypełnianie obowiązku szkolnego	2	Wypełnianie przez dzieci obowiązku szkolnego	2
12.	Wycofanie społeczne dzieci	1	Nabywanie przez dzieci kompetencji społecznych	1
13.	Zaniedbania zdrowotne	1	Poprawa sytuacji zdrowotnej rodziny	1
14.	Negatywne zachowania dorosłych (demoralizacja, karalność)	0	Wykształcenie prawidłowych postaw społecznych dorosłych	0
15.	Brak umiejętności dbania o higienę	2	Prawidłowe nawyki higieniczne	0
16.	Problemy alkoholowe	0	Podjęcie leczenia odwykowego lub terapii	0
17.	Dysfunkcje rozwojowe lub niepełnosprawność	2	Poprawa funkcjonowania osób z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	1
18.	Przemoc	1	Ustanie przemocy	1
19.	Niezaradność życiowa	2	Podniesienie wydolności życiowej	0
20.	Wycofanie społeczne	0	Aktywność społeczna	0

21.	Niska samoocena	1	Podniesienie samooceny	1
22.	Brak wiary we własne siły	1	Wzrost poczucia własnej wartości	1

Na terenie gminy Osiek nie odnotowano w roku 2018 żadnego przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Żadne dziecko nie oczekiwało również na umieszczenie w pieczy zastępczej.

Omawiając tabelę nr 1 dotyczącą danych o rodzinach objętych asystenturą, należy zwrócić uwagę, że w 2018 roku zakończono pracę asystenta rodziny w jednej rodzinie z uwagi na osiągnięcie zamierzonych celów.

Natomiast tabela nr 2 przedstawia problemy rodzin i efekty działań.

Dokonując porównań do roku 2017 należy wskazać, że w wielu sytuacjach udało się poprawić funkcjonowanie rodzin. Niestety niektóre problemy w rodzinach nadal występują, ponieważ nie udało się ich wyeliminować.

Za sukces należy uznać zakończenie asystentury w jednej rodzinie i objęcie jej przez okres 3 miesięcy monitoringiem.

Uległa poprawie sytuacja w zakresie zatrudnienia, ponieważ w jednej rodzinie dorosły jej członek podjął zatrudnienie w ramach umowy cywilno-prawnej. Co prawda, nie było to zatrudnienie stałe, ale podjęcie pracy zmotywowało tę osobę do działania i pracy nad sobą. Oprócz tego wzrosła samoocena, przełamano pewne ograniczenia i uległa poprawie sytuacja finansowa rodziny. Ogólnie rzecz ujmując, poprawa sytuacji finansowej rodzin nastąpiła poprzez ich wsparcie poprzez różnego rodzaju świadczenia, co miało pozytywny wpływ na zabezpieczenie potrzeb dzieci. Zauważono poprawę funkcjonowania osób z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością poprzez świadczenie na rzecz dziecka specjalistycznych usług opiekuńczych. W jednym przypadku, uległy poprawie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze. Ustała przemoc.

Niestety, niektóre umiejętności nabyte wcześniej przez rodziny, dzięki wsparciu, zostały przez nie zaniechane i problemy powróciły. Do problemów tych należy brak umiejętności dbania o higienę oraz niezaradność życiowa, a także negatywne zachowania dzieci.

W żadnej z rodzin w okresie 2018 roku nie podwyższono kwalifikacji zawodowych.

Nadal należy pracować nad poprawą umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i wykształceniem prawidłowych postaw społecznych dzieci, podniesienie wydolności życiowej oraz dalszą poprawę funkcjonowania osób z dysfunkcjami rozwojowymi, lub niepełnosprawnością.

Jak widać problemy są liczne, a efekty działań zależą od wielu czynników. Na taki stan pewnie miał wpływ brak asystenta rodziny w okresie dwóch miesięcy 2018 roku oraz zmiany personalne na tym stanowisku, ale przede wszystkim fakt, iż są to rodziny wieloprotymowe, które potrzebują wsparcia i dopiero w sytuacji, gdy je otrzymają wykazują własny potencjał i możliwości.

Należy mieć również na uwadze fakt, iż umiejętności nabyte przez rodziny, a uzyskane dzięki wsparciu, mogą zostać potem przez te rodziny odrzucone. Dlatego tak ważne jest wspieranie tych rodzin, pomimo zauważonych i wypracowanych efektów. Przyczyn nieprawidłowego funkcjonowania rodzin należy poszukiwać w zaburzeniach równowagi systemu rodzinnego, przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych członków tych rodzin.

Na terenie gminy Osiek w 2018 roku prowadzono również inne działania na rzecz wspierania rodzin.

Do wykonywania prac społecznie użytecznych, Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gd. skierował 5 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku.

W 2018 roku organizowano, lub współorganizowano na terenie gminy festyny, imprezy okolicznościowe, wycieczki, wyjazdy oraz inne formy spędzania czasu wolnego skierowane do społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Były to dwa festyny gminne pn. „Na Jagody” i „Pożegnanie Lata”. Współorganizowano „Żeglarski Dzień Dziecka”, Dzień Dziecka oraz Mikołajki w sołectwach na terenie gminy.

Organizowano zajęcia tematyczne podczas ferii zimowych i wakacji letnich oraz wyjazdy dla dzieci do kina.

Udzielono wsparcia wydarzeniu pn. „Zaczarowany Dzień Dziecka Niepełnosprawnego”. Dofinansowywano wyjazdy i wycieczki dla kl. II i III gimnazjum VII i VIII szkoły podstawowej, a także półkolonie dla dzieci z 1 sołectwa.

Odbywały się również inne imprezy okolicznościowe, stanowiące formy spędzania czasu wolnego dla społeczności lokalnej, np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Seniora, Andrzejki. Zorganizowano Spotkanie Opłatkowe dla osób samotnych.

Ponadto wspierano różnorodne zajęcia sportowe, np. rozgrywki piłki nożnej i siatkowej, biegi, regaty, a także organizację Balu Charytatywnego.

Z innych form wsparcia należy wymienić organizację obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, organizacji spotkania wigilijnego środowisk kombatanckich, wyjazdu rolników na Międzynarodowe Targi AGRO SHOW, dożynek, wsparcie Koła PZERiI.

Wszystkie wymienione przedsięwzięcia były prowadzone w ramach gminnej polityki na rzecz rodzin i miały na celu ułatwienie rodzinom dostępu do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz pobudzenie inicjatywy i aktywności.

W miejscowej Publicznej Szkole Podstawowej, do której w 2018 roku uczęszczało 243 uczniów prowadzono zajęcia pozalekcyjne o charakterze sportowym, artystycznym i edukacyjno-profilaktycznym.

W ramach Szkolnego Klubu Sportowego organizowano zajęcia sportowe (biegi na orientację, piłka nożna). W zakresie zajęć pozalekcyjnych, prowadzono również zajęcia artystyczne w formie chóru szkolnego. Pozostałe zajęcia miały charakter edukacyjno-profilaktyczny.

Należy dodać, że w szkole prowadzono również poradnictwo pedagogiczne. Pedagog szkolny zatrudniony w wymiarze ½ etatu udzielał wsparcia w ilości 13 godzin tygodniowo.

W Gminnej Bibliotece Publicznej prowadzone były różnorodne zajęcia w dziedzinie upowszechniania kultury, wychowania i edukacji, skierowane do społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Odbył się konkurs recytatorski, lekcje biblioteczne, spotkanie autorskie, zajęcia tematyczne podczas ferii zimowych i wakacji letnich, ognisko oraz wyjazdy do kina.

Ponadto, zrealizowano też inne działania, również z udziałem osób dorosłych pn. Noc bibliotek, podczas której odbywają się konkursy i zabawy dla uczestników.

Organizowano spotkania jako Tydzień bibliotek. W czasie tego typu spotkań przeprowadzano konkursy, zajęcia plastyczne, turniej gier planszowych, pogadanki nt. książek i ulubionych bohaterów.

W okresie Bożego Narodzenia zorganizowano spotkanie, podczas którego wykonywano ozdoby i kartki świąteczne

Z innych form wsparcia rodzin w gminie Osiek, należy wymienić udzielanie pomocy w formie stypendiów (socjalnych) szkolnych.

W 2018 roku z pomocy materialnej dla uczniów (stypendiów socjalnych) skorzystało 28 uczniów z 13 rodzin.

**POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ
NA ROK 2019
ORAZ EWALUACJA PROGRAMU ZA LATA 2016-2018**

W związku z tym, że zakończył się 3 –letni okres obowiązywania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Osiek na lata 2016-2018, składając sprawozdanie za rok 2018, dokument niniejszy przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań na rok 2019 bardzo ogólnie, ponieważ informacje o celach, adresatach, realizatorach i partnerach, rezultatach i finansowaniu zostały omówione w nowym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Osiek na lata 2019-2021.

Na podkreślenie zasługuje jednak fakt, iż nadal należy zabezpieczać odpowiednie środki finansowe, np. w zakresie pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, ryczałtów energetycznych, organizacji prac społecznie użytecznych i robót publicznych, zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, udzielania stypendiów i zasiłków szkolnych oraz kosztów zatrudnienia asystenta rodziny.

Ponadto, należy zabezpieczać środki finansowe na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Pomimo tego, iż na terenie gminy Osiek dotychczas nie odnotowano przypadków dzieci, które powinny być umieszczone w pieczy zastępczej i do chwili obecnej brak jest przypadków dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej, zasadne jednak jest prognozowanie i następnie zabezpieczenie takich środków w budżecie gminy.

Mając na uwadze dobro rodzin objętych wsparciem ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku, a także dotychczasowe potrzeby w zakresie wspierania rodzin, zachodzi konieczność podjęcia takich działań, które powstrzymałyby negatywne sytuacje i pozwoliły na poprawę funkcjonowania rodzin.

Należy przede wszystkim przyjąć opracowany kolejny Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Osiek na lata 2019-2021 i w dalszym ciągu kontynuować i usprawniać realizację zadań w nim zapisanych.

Są to głównie zadania w zakresie:

- zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i pozostałym członkom rodzin, znajdującym się w trudnej sytuacji poprzez poprawę oraz utrzymanie dotychczasowego bezpieczeństwa socjalnego, wykorzystując w tym zakresie różne formy pomocy, przewidziane szczególnie w ustawie o pomocy społecznej, ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawie o dodatkach mieszkaniowych, ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawie o Karcie Dużej Rodziny oraz Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- udzielania rodzinom pomocy w procesie wychowania dzieci i podtrzymywanie pozytywnych działań w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i objęcie ich wsparciem

asystenta rodziny, poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne, organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz udzielanie stypendiów i zasiłków szkolnych, a także poprzez współpracę z placówką oświatową w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych;

- profilaktyki rodziny w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, zapobieganie wykluczeniu społecznemu członków rodzin, przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, aktywizację zawodową osób bezrobotnych przez organizowanie prac społecznie użytecznych i robót publicznych, usługi specjalistyczne;
- współpracy realizatorów i partnerów Programu, przede wszystkim przez zintegrowanie działań na rzecz rodzin tych instytucji i organizacji, wymienionych w Programie jako jego realizatorów.

Corocznie monitorując program, przy okazji składania sprawozdania są przedstawiane postępy programu i jego realizacja zgodnie z założeniami (celami). Natomiast ewaluacja ma na celu ocenę rezultatów i przedstawienia mocnych i słabych stron Programu.

Dokonując ewaluacji wykorzystano dane pochodzące z pracy asystenta rodziny, z obserwacji i bezpośrednich kontaktów z członkami rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz informacji pochodzących z bezpośrednich kontaktów i współpracy z realizatorami i partnerami Programu.

Ewaluacja Programu za lata 2016-2018

Większość założonych rezultatów Programu za lata 2016-2018 zostało osiągniętych. Były to bez wątpienia mocne strony Programu.

Poniżej przedstawiono mocne strony Programu:

1. Promocja i kreowanie pozytywnego obrazu rodziny osiągnięto poprzez współpracę wielu podmiotów pracujących na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców jej funkcjonowania.
Udzielano indywidualnego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodziny i jej członków osiągnano poprzez kierowanie dorosłych członków rodzin z problemem bezrobocia do wykonywania prac społecznie użytecznych, lub ich aktywizację zawodową i podejmowanie pracy.
Wspierano rodziny o niskim statusie materialnym. Zagospodarowywano czas wolny dzieci i młodzieży poprzez organizację różnorodnych imprez okolicznościowych oraz zajęć sportowych, a także zajęć o charakterze artystycznym, edukacyjnym i profilaktycznym.
3. Zintegrowanie działań różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny i jej członków polegało na współpracy asystenta rodziny i służb socjalnych z innymi podmiotami w zakresie wspierania rodzin w kryzysie oraz zagrożonych patologiami.
Natomiast sytuacjom kryzysowym zapobiegano poprzez m. in. nadzór sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem.

4. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi została uzyskana poprzez objęcie wsparciem asystenta rodziny rodzin niewydolnych wychowawczo i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzinnych i opiekuńczo-wychowawczych.
Uświadamiano rodzicom i opiekunom potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży oraz rozwiązywano problemy wychowawcze we współpracy z placówką oświatową.
5. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie została dokonana poprzez organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych oraz kółek zainteresowań.
Dzieci i młodzież były objęte stypendiami szkolnymi. Dużą wagę przywiązywano do rozwiązywania różnorodnych problemów w rodzinach poprzez udzielanie im pomocy i wsparcia oraz poradnictwo.
6. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i jej członków rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych uzyskano poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego, a więc świadczenie pomocy społecznej oraz świadczeń z innych systemów wsparcia rodzin (np. świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, świadczenie dobry start).
Koordynowano działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych służących pomocą.
7. Zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach wsparcia rodziny osiągnęto poprzez akcje informacyjne dla dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów na temat zagrożeń uzależnieniami oraz programy wychowawcze, edukacyjne, profilaktyczne w prowadzonych projektach oraz różnorodne formy zajęć, filmów, spektakli w ramach profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi i zapobieganiu narkomanii.

Odnosząc się do słabych stron Programu, należy wskazać, iż w omawianych ostatnich trzech latach uległa poprawie współpraca pomiędzy realizatorami i partnerami Programu. Jednak koordynacja działań i łączenie sił wszystkich partnerów w rozwiązywaniu problemów rodzin powinna być bardziej zsynchronizowana i kompletna. Brak takiego porozumienia nie pozwalał na analizę problemu na wielu płaszczyznach, a poprzez to efektywniejsze osiągnięcie zamierzonego celu.

Współpraca wszystkich partnerów Programu jest istotna z punktu widzenia udzielanej pomocy kompleksowej rodzinie przeżywającej kryzys.

Wzmocnienie współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz rodzin, na pewno usprawni wiele działań i doprowadzi do jeszcze lepszych efektów.

Sprawozdanie sporządziła:

Barbara Surma
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Osieku

